

Ante Tomić

NADA

■ Laguna ■

Copyright © 2024, Ante Tomić
Copyright © ovog izdanja 2024, LAGUNA

BIBLIOTEKA BEZ PREVODA

Knjiga 25

NADA

Sadržaj

Prvo poglavlje **13**

u kojemu se jedan mladić jedva izvuče iz olujnog mora, spasi se u zadnji čas, već kad se svi prepadnu da će se on utopiti i da od ove priče neće biti ništa

Drugo poglavlje **18**

donosi svjedočenja o specijalističkim vještinama svetaca, koji će među njima nevoljnom kršćaninu pouzdano pomoći, a koji su precijenjeni i ne vrijedi im se obraćati

Treće poglavlje **24**

gdje se doznaje da su pravi ćevapi sveti gral roštilja, takva rijetkost i dragocjenost da je potraga za njima katkad imala i kobne posljedice

Četvrto poglavlje **32**

u kojem se opominje kako su njemački kamioni i pospani šoferi iznimno opasna kombinacija, a u nastavku otkrivaju čudesne moći jednog magarca i jedne djevice

Peto poglavlje 40

opisuje prvo pustolovinu nekolicine ispravnih obiteljskih ljudi u središtu homoseksualnog razvrata, a potom šaljivi slučaj kako je jedan putujući u Italiju promašio nekoliko desetljeća

Šesto poglavlje 46

gdje se razmatra okrutna priroda modernog poslovanja, posebice način na koji kapitalizam uništava starije muškarce u vezi s vrlo mladim djevojkama

Sedmo poglavlje 52

u kojem se sa žaljenjem primjećuje da se pod morem ne može dugo moliti, a za one koji bi strogo živjeli po Božjim zakonima i kopno je sve negostoljubivije

Osmo poglavlje 57

ima jedan vrlo neobičan obrat, sa stranih jezika u početku se prevode tužne ljudske sudbine, a kasnije veseli natpisi na ženskim gaćicama

Deveto poglavlje 63

gdje se izvan svake sumnje dokazuje da je ljubav na prvi pogled ne samo moguća već se može desiti i u ubogom mjestu kao što je zatvorska ćelija

Deseto poglavlje 70

opisuje kako se u prizemlju jedan nestašni hrvatski branitelj obračunava s vragolastom srpskom dušmankom, a na katu se njih dvoje predaju bez ispaljenog metka

Jedanaesto poglavlje 73

tužna je priča kako jedan ostaje bez čitave imovine i svih dobrih poslovnih opcija, a uskoro bi, razumljivo, mogao ostati i bez ljubavi

Dvanaesto poglavlje 80

krene uzvišeno, s glazbom, a onda se iznenada prebaci na pomalo prostačku biološku raspravu zašto stariji leopardi obično vrebaju ugojene gazele

Trinaesto poglavlje 85

donosi dijalog između mudrog Hylasa i časnog Philonousa i uglavnom je dosadno dok se dvije mlađe žene u blizini ne počnu pipkati

Četrnaesto poglavlje 94

otkriva napetu policijsku svakodnevicu, obračunavanje s halucinacijama, hapšenje nepristojnih dječaka i psihološko profiliranje kradljivaca kupaćih kostima

Petnaesto poglavlje 101

u kojem se žensko osoblje supermarketa veoma usplahiri posjetom osmanskog princa, a raspravlja se o vječnoj ljudskoj dvojbi je li bolje biti lijep ili pametan

Šesnaesto poglavlje 108

posvećeno je prevenciji suicida, a govori i o nešto zanemarenoj temi kako je teško biti muškarac, osobito ako ste mehaničar i znate sa ženama

Sedamnaesto poglavlje 116

gdje se jedu punjene tikvice

Osamnaesto poglavlje 122

donosi živahnu debatu koja je idealna razlika u godinama u ljubavnim vezama i što o tome kažu ugledni znanstveni autoriteti iz Cosmopolitana

Devetnaesto poglavlje 129

opisuje kako su neke majke i kćeri ponekad telepatski povezane i imaju jedno srce i um i nešto je čudno, ali im se vjerojatno samo pričinilo

Dvadeseto poglavlje 133

priča kako je jedan putovao petsto kilometara do Maribora i natrag, premda pisac ne razumije zašto je on to napravio, a i njemu je samome teško objasniti taj postupak

Dvadeset prvo poglavlje 137

u kojemu, po starom dramskom pravilu, napokon opali ona puška za podvodni ribolov koja je na početku priče nedužno visjela na zidu

Dvadeset drugo poglavlje 145

gdje se žalosno zaključuje kako se od antičkih vremena ništa nije promijenilo i jedan za svoj junački čin dobije priznanje svih, samo ne od žene koju voli

Dvadeset treće poglavlje 150

u kojem kroz mjesto prolazi procesija i većina ustaje i smjerno se križa, a dvoje drskih bogohulnika upravo se u tome svetom trenutku odaju razvratu

-
- Dvadeset četvrto poglavlje** 156
u kojem jedna žena sluti kraj svijeta dok se svi oko nje lakomisleno zabavljaju, a druga mrzi jedinog muškarca kojeg je ikad voljela
- Dvadeset peto poglavlje** 162
gdje se prvo uzme bombon, zatim otkrije da svako jedno stvorenje naš premilostivi nebeski Otac neizmjerljivo ljubi, i na kraju bude potres od sedam zarez dva po Richteru
- Dvadeset šesto poglavlje** 168
donosi intrigantnu teološku raspravu je li Isus jeo ćevape, a tu je i uputa za rukovanje uređajem za omamljivanje
- Dvadeset sedmo poglavlje** 174
u kojem se neslužbeno doznaje da nakon ovog života nema ništa, a da ni suspenzija bez plaće nije najgore što se čovjeku može dogoditi
- Dvadeset osmo poglavlje** 179
govori o nekim stvarima koje se ni rođenim materama ne govore
- Epilog** 187
nakon kojeg se vi više ne možete sjetiti zašto ste čitali ovu idiotsku knjigu, umjesto da gledate uzbudljivo finale sedamnaeste sezone Big Brothera
- O piscu** 189

Prvo poglavlje

u kojemu se jedan mladić jedva izvuče iz olujnog mora, spasi se u zadnji čas, već kad se svi prepadnu da će se on utopiti i da od ove priče neće biti ništa

Padali su jedni po drugima u mraku u stražnjem dijelu kombija koji se tresao i ljuljao na grbavim brdskim cestama, a ako bi koji povikao od boli, vozač bi ih iz kabine opsovao i zapovjedio im da ušute. On je valjda bio poljoprivrednik jer je unutra vonjalo na trulo povrće. U sumrak su se zaustavili na rivi nepoznatog mjestašca uz more.

„Come out! Quick! Quick!¹ Izlazi vanka!“, siktao je poluglasno vozač, dok su njih osmorica, ošamućeni i izudarani, utrnuh nogu istrčavali iz kombija i uskakali

¹ Izlazite! Brzo! Brzo! (Sve primedbe su uredničke.)

u drvenu barku s plitkim plastičnim kašetama i dizalicom s ribarskom mrežom na krmi. Padala je sitna kiša, u daljini je sijevnulo i dvije sekunde kasnije prolomio se grom.

„To Italy?“¹ ohrabrio se upitati jedan od njih.

„Yes! Yes! Italy! Hurry up!“² odgovorio im je mlađi muškarac s bradom usmjeravajući ih iz kormilarnice strmim stepenicama u potpalublje. Nagurali su se na klupama u blagovaonici s malom kuhinjom. Uskoro su se s lavežom dizelskog motora otisnuli. Umjesto povrća sad im je vonjala trula riba, a jedva je neznatno manje ljuljalo i treslo. Ustvari, samo ispočetka, prvih sat-dva je manje ljuljalo. Na moru se dizala oluja, pljuštalo je po okruglim staklenim prozorima, eksplozije gromova bivale su sve snažnije i sve češće, valovi sve veći. Gledali su se razrogačenim, užasnutim očima pod svjetlom žmirkave lampe. Brod se škripeći propinjao i ponirao, a oni su ponovno udarali o zidove i jedan o drugoga i pobjuvali sve ono što u kombiju nisu stigli pobjuvati.

Ahmed, jedini kojega je Selim u ovoj grupi otprije poznao, Iračanin s kojim ga je policija zaustavila i pretukla kad su prošlog mjeseca pokušali prijeći granicu u jednoj šumi na sjeveru, tresnuo je zatiljkom o policu i krvav pao na pod kabine. Selim ga je zovnuo jednom, dvaput, a kad se ovaj nije odazvao, uputio se gore po

¹ Za Italiju?

² Da! Da! Italija! Požurite!

pomoć. Grčevito se držeći za rukohvat jedva se popeo uz stepenice.

„A man is injured!“¹ viknuo je onome bradatom.

Vrata prema palubi su se s treskom otvorila, kormilarnicu je zapljusnula kiša.

„Šta ti radiš ovde! Biži doli, čoviče!“

„We need help! A man is injured!“² ponovio je Selim.

Kormilar je opet nešto rekao na jeziku koji on nije razumio, a i da ga je razumio, teško da bi od toga bilo koristi jer je negdje sasvim blizu zaglušujuće udario grom. Bijela svjetlost obojicu ih je zaslijepila i nekako istovremeno jedan je val oštro nagnuo brod na lijevi bok. Selim je zateturao postrance. Zgrabio je dovratka kormilarnice, ali sila koja ga je gurala bila je snažnija. Bilo je to tako brzo da nije bio ni svjestan što mu se događa kad je izletio kroz vrata, udario križima u ogradu broda i izvrnuo se naznak u crnu, hladnu vodenu masu.

More ga je progutalo, usisalo ga prvo prema dnu, tako nezadrživo da je pomislio da ga je nešto ščepalo za nogu i vuče dolje, ali već trenutak kasnije ga je podiglo. Sunuo je gore na površinu, na spasonosni zrak. Otvorio je usta da udahne upravo kad ga je sljedeći val poklopio. Mlatarajući i gušeći se još je jednom potonuo, da bi uskoro opet izronio. Iskašljao je slanu vodu. U jednoj maloj sekundi učinilo mu se da sad pliva, da kontrolira svoj život. Na bljesku munje kroz gustu kišu vidio je

¹ Čovek je povređen!

² Potrebna nam je pomoć! Čovek je povređen!

brod u zapjenjenim valovima. Nije daleko odmakao, mogao ga je stići. No, kratko zatim golemi se brijeg vode uspravio pred Selimom, ponio ga kao da je list ili grančica. Bacalo ga je tako dolje i gore, stalno i iznova. Kad je idući put sijevnulo, a on se zatekao na površini, broda više nije bilo na vidiku.

Selim je bio beznadniji nego ikad, u svih beznadnih sedam stotina dana otkako je napustio rodni Alep. Ovo je bilo gore i od gladi i od snjegova i od policijskih pasa. U mraku i oluji, u beskrajnoj pustoši divlje pučine, gubeći pomalo snagu, svaki se put sve teže vraćajući iz dubine, pomislio je kako je ovo napokon kraj i sam se nad sobom, jadan, sažalio. Kriknuo je od bijesa i očaja jer je baš sve u njegovom ovozemaljskom vijeku bilo loše. Uvijek je zapravo bilo kao u ovim podmuklim valovima što ga bespomoćnog naizmjenice guraju u dubinu i podižu iznad površine samo da kratko srkne zraka, jedva što bi se iskobeljao iz jedne, već bi upadao u drugu, još goru nevolju. Sve ove dvadeset dvije godine kao da se premilostivi Bog rugao s njim. Stvorio je ga valjda samo da bi se smijao njegovim patnjama.

Kad mu je došla ova sramotna misao, Selim je se uplašio i smjesta se pomolio: „Nema boga osim Alaha“, šapnuo je prije nego što je potonuo, a drugi je dio šehadeta, „Muhamed je Alahov poslanik“, dodao pod površinom uzburkanog mora, klokoćući mjehurićima. I kao da se potvrđuje ova sveta istina, vrhom desne noge taj je tren dotaknuo nešto tvrdo. Nije se isprva usudio

vjerovati u to čudo, ali kad je koraknuo lijevom i ispod nje se našlo tvrdo dno. Sijevnulo je zatim u daljini i pod blijedoljubičastim svjetlom kratko se ukazala niska, krševita obala. Selim je zaplivaio prema njoj, iako za to gotovo više nije bilo potrebe. More koje ga je maloprije htjelo ubiti, sada ga je nježno, kao otac s djetetom u naručju, nosilo u spas. Uskoro se uspravio u pličaku i posrćući izašao iz mora. Nezgodno je ugazio negdje na oštrom i razlokanom kamenju i ozlijedio nogu, ali bol je sad bila nevažna. Pod nogama su mu zazvečali obluci.

Srušio se samo da predahne. Ležao je na leđima raširenih ruku duboko dišući. Kiša je odjednom postajala sve sitnija i rjeđa. Ljetna se oluja spustila brzo kao što se i podigla. Razmaknuli su se uskoro oblaci i na nebu se ukazao okrugli mjesec, ali Selim ga nije vidio. Sa šumom valova što su se pjenušali pao je u san i nije ga probudilo ni sunce kad se nekoliko sati kasnije uspravilo na besprijekornom plavetnilu, ni crni račić što je znatizeljno prošao preko njegovog lica, ni muhe koje su zujale, ni galebovi koji su klikitali, ni trajekt *Miljenko Smoje*, posljednja prinova u *Jadrolinijnoj* bijeloj floti, kad je prošao stotinjak metara dalje. Prenuo ga je tek glas:

„Kid, are you alright?“¹

Dva starija muškarca zabrinutih lica čučala su lijevo i desno od njegove glave, potpuno goli. Sramežljivi je Selim kriknuo od užasa kad je tik do svoga lica ugledao njihove preplanule penise obrasle sijedim kovrčama.

¹ Dečko, jesi li dobro?

Drugo poglavlje

*donosi svjedočenja o specijalističkim vještinama sveta-
ca, koji će među njima nevoljnom kršćaninu pouzdano
pomoći, a koji su precijenjeni i ne vrijedi im se obraćati*

Gužva i uznemirenost kratko su vladale u luci, možda kojih dvadesetak minuta dok se *Miljenko Smoje* ispraznio od putnika koji su dolazili i ponovno napunio putnicima koji su odlazili. Automobili s turistima, hladnjače s hranom i šleperi s građevinskim materijalom učas su se razmiljeli po otočkim cestama, kao i penzioneri s putnim frižiderima, bradati studenti s gitarama i bongosima, biciklisti u uskim majicama živih boja. Trajekt se okrenuo u zaljevu i nestao iza punte, na mulu je ostalo samo nekoliko djevojčica i dječaka iz viših razreda osmoljetke, koji su se cičeći

bacali u bistro more s jatima salpi i crnim ježincima dolje u dubini, a i oni će uskoro otići kad ih majke s prozora pozovu na ručak.

Dok je dočekala goste u luci i dok su njihovom Opel Astrom kroz mjesto došli do kuće, Rada je doznala da je Mijo Genda rodom iz Ravnih kotara kod Zadra, a Jozefina, njegova supruga, Bosanka, od Zenice. Ona je njegovateljica u domu umirovljenika, a on je u obiteljskom poslu, šef u malom pogonu za obradu metala što ga je u jednom gradiću nedaleko Linza podigao i desetljećima vodio njegov pokojni otac.

Mijo nije mnogo sudjelovao u razgovoru. Strašno se nervirao upravljajući automobilom strmim uličicama otočkog mjesta. Trubio je polugolim kupačima koji su se s luftmadracima pod rukama spuštali na plažu. Jozefina je dalje pričala kako se Mijo i ona, iako su oboje rođeni i odrasli u Austriji, nisu poznavali sve dok se prije osam godina nisu sreli na duhovnim vježbama u hrvatskoj katoličkoj misiji. Dvije godine kasnije tu ih je i vjenčao njihov ispovjednik fra Božidar. Premilostivi im Gospodin, nažalost, još nije podario potomstvo.

„A da vam ne nabrajam šta smo sve pokušavali i gdje smo bili“, rekla je Jozefina gledajući kako joj Rada, kad su napokon došli i smjestili se u apartmanu, na terasi zasjenjenom gustim lišćem loze ulijeva travaricu. „Nemojte više, molim vas.“

„Ne slušajte je, gospođo. Ima ko će popit“, rekao je Mijo veselo.

„E, znala sam da ćeš to reć“, odgovorila mu je Jozefina prijekorno. „Sie Schwein!“¹ dodala je na njemačkom računajući valjda da domaćini ne govore strane jezike.

Mijo se nasmiješio i namignuo Radi, kao da je ovo šala, premda očito nije bila.

„Udarniče, oćeš i ti jednu ljutu?“ , upitala je Rada svog supruga Vinka u vrtu dolje pod terasom.

„Da znaš da bi moga“, doviknuo joj je Vinko izvirujući iz visokog nasada pomidora.

„Nekako u trećoj godini braka, kad smo shvatili da od djece, unatoč našim usrdnim nastojanjima, nema ništa, zavjetovali smo se prvo svetom Anti“, počela je Jozefina. „Čitav tjedan smo po mraku ustajali u pansionu i dočekivali zoru moleći kod njegovog groba u Padovi.“

„Sveti Ante je najbolji. Sa njim ne možeš da pogrešiš,“ kimnula je Rada. „On za sve pomaže, za ljubav, brak, decu, putnike, siromašne, bolesne, opsednute...“

„Sveti Ante je univerzalan kao gedora“, sažeo je zgodnom prisposodobom šef austrijskog pogona za obradu metala.

„Svetac džoker“, dobacio je Vinko penjući se stepenicama i noseći košaru punu povrća, krupne pome, paprike i balancane poprskane sitnim kapljicama blata od zalijevanja.

Jozefina se mrštila jer joj nije bilo drago da se o uglednom katoličkom svecu govori kao da je igraća

¹ Ti svinjo!

karta ili komad alata, no nije glasno protestirala. Umjesto toga je nastavila:

„Onda su nam savjetovali da odemo u Rim i uputimo svoje molitve i prečistoj Agnezi. Ona se također snažno zauzima za parove koji ne mogu imati djece.“

„Nikad čula“, priznala je Rada.

„Vrlo, vrlo moćna svetica.“

„Veliki autoritet u liječenju neplodnosti“, dodao je Mijo, „iako nam ni ona nije pomogla. Ali Rim je, ako niste bili, stvarno nešto ekstra.“

„Ajde, živili“, umiješao se Vinko podižući bićerin rakije pa su svi nazdravili i otpili.

„Nakon Agneze smo hodočastili i poznatoj zaštitnici novorođene djece i ženskog zdravlja, svetoj Brigiti Irskoj, u Kildare“, pričala je dalje Jozefina kriveći lice u grimasu od oštrog pića.

„I opet ćorak“, rekao je Mijo žalosno.

„Išli smo jedno ljeto i u Stockholm, svetoj Katarini Švedskoj, koja dokazano pomaže kod teških trudnoća. Zatim i svetoj Koleti u Belgiji, u Gent.“

„Ponovno – nula bodova.“

„I svetom Gerardu Majelli“, završila je Jozefina. „U njegovom svetištu u južnoj Italiji prije ili kasnije završe svi koji imaju problema ove prirode.“

Mijo je ovaj put samo pogledao domaćine Radu i Vinka, sklopio oči i žalosno zavrteo glavom da ni u Italiji kod Gerarda nisu polučili uspjeh.

„Pa, dobro, bar ste vidili svita“, pokušao ih je utješiti Vinko. „Kad dođu dica, zaboravite da ćete više putovat.“

„Ako dođu“, uzdahnula je Jozefina teško, na rubu jecaja. „Puno smo se namučili, a sve džaba.“

„Nemojte da brinete, doći će deca. Još ste vas dvoje mladi“, rekla je Rada samouvjereno. „Ne razumem samo što odma niste ovde došli? Skitali ste se kojekuda, od Padove i Rima do Švedske i Irske, a rešenje vam je bilo maltene pod nosom. Sveta Margareta je najbolja za te stvari. Ocu Celestinu skoro svaki dan se javljaju neki kojima je naša svetica zaštitnica pomogla. Pišu iz Nemačke, Kanade, Australije. Došli ljudi lepo dvadesetog jula na misu, prošli sa procesijom kroz mesto, poljubili zavetnu sliku...“

„A navečer se na fešti provešeli, popili dva žmula crnoga vina, tancali, opustili se. I eto ti dice“, zaključio je Vinko optimistično.

„Videćete, sveta Margareta je žena i po.“

„Legenda.“

„Boginja.“

„Iz vaših usta u božje uši“, rekla je Jozefina.

„Ovo nam je sad stvarno zadnja nada“, rekao je Mijo očajno. „Nakon svega što smo učinili, ako ovo sad ne upali, mi stvarno ne znamo šta bi više mogli napraviti.“

„A umjetnu oplodnju niste provali?“, upitao je Vinko bojažljivo.

U ljetnom popodnevju iznenada je postalo hladno. Temperatura se s plus trideset tri stupnja Celzija u

trenutku strmoglavila ispod nule, kao da je zapuh nekakve stravične studeni prohujao preko terase pod lozom.

„Mi smo, gospodine, vjernici“, rekla je Jozefina uvrijeđeno, tvrdo, a Mijo je samo spustio glavu i zapiljio se u svoje čiste bijele čarape u smeđim sandalama.

„To nije opcija“, šapnuo je postićeno.

Na nekoliko trenutaka nitko nije znao što bi rekao, dok Rada nije prijekorno zavrtjela glavom i da rastjera nelagodu kazala Vinku:

„Aman, čoveče, tebi samo neke gluposti padaju na pamet.“